

Autoriteit Consument & Markt

Per e-mail verzonden aan: ACM-post@acm.nl

Datum: 7 augustus 2025
Ons kenmerk: 25-018 PH/Is/fj/hvr
Uw kenmerk: Zaaknummer ACM/25/194782
Betreft: Ontwerpbesluit prioriteringsruimte transportverzoeken

Geachte mevrouw, heer,

Graag maakt de Vereniging Afvalbedrijven (VA) gebruik van de mogelijkheid om te reageren op het Ontwerpbesluit prioriteringsruimte transportverzoeken. De VA vertegenwoordigt het Nederlandse afvalbedrijfsleven in de gehele afval- en recyclingketen. Ruim 60% van het in Nederland vrijkomende afval wordt door onze leden ingezameld en verwerkt. Zij organiseren het hergebruik, de recycling en het op een correcte wijze inzamelen, opslaan en be- en verwerken van afval tot nieuwe grondstoffen en hernieuwbare energie.

De VA was één van de partijen die vorig jaar beroep heeft aangetekend bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven tegen het Besluit prioriteringskader 2024. Dit vanwege het ontbreken van afvalstoffenbeheer in het prioriteringskader 2024, terwijl afval- en rioleringsbeheer nog wel waren opgenomen in het ontwerp prioriteringskader. Ook was het voor rioleringsbeheer niet duidelijk of dit binnen het kader viel.

Met veel interesse hebben wij kennisgenomen van het nieuwe voorstel voor een maatschappelijk prioriteringskader dat bepaalde partijen voorrang geeft op het elektriciteitsnet. Wij hebben veel waardering voor het feit dat inzameling van huishoudelijk afval nu op de lijst is opgenomen en onder categorie 2 (veiligheid) gaat vallen. De inzameling van bedrijfsafval en afvalverwerking vallen echter buiten het kader en wij hebben daar grote zorgen over. Verder is voor rioleringsbeheer nog onduidelijk of deze binnen het kader van waterbeheer valt. Hieronder gaan wij specifieker op deze zaken in.

Inzameling (grof) huishoudelijk afval

U geeft aan dat inzameling van (grof) huishoudelijk afval voldoet aan de drie criteria voor opname in categorie 2 of 3: wanneer inzameling niet kan plaatsvinden door gebrek aan transportcapaciteit, ontstaan er grote risico's voor de volksgezondheid en fysieke en ecologische veiligheid, kan de samenleving regionaal ernstig ontwrichten en kan de gemeente niet aan haar zorgplicht voldoen. Daarnaast moet het inzamelen in Nederland uitgevoerd worden en zijn er hiervoor geen alternatieven binnen de Europese Unie. De inzameling van (grof) huishoudelijk afval raakt derhalve aan de nationale veiligheid en daarom neemt de ACM deze functie op in categorie 2.'veiligheid'.

In het kader wordt echter niet aangegeven welke afvalstromen de ACM precies verstaat onder (grof) huishoudelijk afval. Omdat bij de afbakening van afvalstoffenbeheer door de ACM wordt gesteld dat 'het ingezamelde afval wordt verbrand in AVI's of geëxporteerd naar andere landen', lijkt het alsof daarmee voornamelijk restafval wordt bedoeld. Echter, óók voor de inzameling van andere huishoudelijke afvalstromen dan restafval gelden ons inziens de drie criteria, zoals bijvoorbeeld voor de inzameling van gft-afval. Wij verzoeken u te verduidelijken welke stromen in dit kader onder (grof) huishoudelijk afval worden verstaan. Verder wijzen wij er in dit verband -allicht ten overvloede- op dat inzameling en zeker de verwerking van (grof) huishoudelijk afval ook door private partijen plaatsvindt.

Bedrijfsafval

Volgens de ACM voldoet inzameling van bedrijfsafval niet aan de drie criteria, omdat bij gebrek aan transportcapaciteit op het net de inzameling niet in gevaar zou komen vanwege meerdere actieve partijen in inzameling van bedrijfsafval en gevaarlijk afval en de mogelijkheid tot het kiezen van andere aanbieders, zowel binnen als buiten Nederland. Hiermee wordt er echter aan voorbijgegaan dat alle inzamelaars, ook die van bedrijfsafval, 'in hetzelfde schuitje zitten' en tegen dezelfde problemen aanlopen zoals de binnensteden-problematiek. Wanneer KWD-afval (kantoor-, winkel- en dienstenafval) dat qua aard en samenstelling vergelijkbaar is met huishoudelijk afval niet kan worden ingezameld in de binnensteden, geeft dit precies dezelfde risico's als bij het niet inzamelen van huishoudelijk afval. Als voorbeeld noemen wij horeca-afval en meer in het bijzonder 'swill-afval'. Als dit niet wordt ingezameld geeft dat stank en schimmelvorming en zal dit afval sneller insecten en knaagdieren aantrekken, vooral in warme periodes. Daarnaast is er bij het inzamelen van bedrijfsafval sprake van een ondersteunende functie voor uitvoering van publieke taken, zoals de inzameling van afval bij onder meer gevangenissen, scholen en ziekenhuizen. Wij verzoeken u mede daarom ook het inzamelen van dit KWD-afval mee te nemen in het prioriteringskader.

Afvalverwerking

Volgens de ACM voldoen afvalverwerking en -verbranding niet aan de drie criteria, omdat uit de Beleidsvisie afvalverbranding van het ministerie van IenW zou blijken dat er overcapaciteit is van verwerking en verbranding van afval in Nederland. Het streven vanuit de Beleidsvisie is minder afval te verbranden en dat geen nieuwe AVI-capaciteit zal worden vergund. Verder geeft de ACM aan dat afval kan worden geëxporteerd en dat afvalverbranding en -verwerking dus niet in Nederland plaats hoeft te vinden. Hierdoor lijkt het alsof de ACM alleen naar de verwerking (verbranding) van restafval (en soortgelijk afval) kijkt en niet naar andere (huishoudelijke) afvalstromen en bijbehorende verwerkingsmethodes, zoals bv. gft-afval en -verwerking. Volgens de wet- en regelgeving is het voor veel afvalstromen zelfs verboden deze te verbranden. In Nederland wordt ingezet op meer hergebruik en recycling van afvalstromen en op vermindering van de hoeveelheid restafval. Andere afvalstromen en verwerkingsmethodes kunnen hierdoor toenemen. Er dient dus per type (huishoudelijke) afvalstroom te worden gekeken naar de verwerkingsmethode en of de genoemde criteria daarvoor gelden.

Als voorbeeld noemen wij nogmaals gft-afval. De minimumstandaard voor gescheiden ingezameld gft-afval van huishoudens is composteren en/of vergisten (volgens de afvalwetgeving). Voor verwerking van gft-afval bestaat in Nederland zeker geen overcapaciteit; integendeel, in de piekseizoenen is er sprake van ondercapaciteit. Ook in de buurlanden is geen sprake van overcapaciteit. Door de inzet op minder restafval en verbranding kan deze afvalstroom verder toenemen. Congestie zal bepalend worden voor de verwerkingscapaciteit, wanneer de verwerkingscapaciteit (dan) niet kan worden opgehoogd. Beleid op meer afvalscheiding heeft geen zin als er niet voldoende capaciteit is om deze stromen te verwerken. Wij verzoeken u mede daarom ook afvalverwerking mee te nemen in het prioriteringskader.

Rioleringsbeheer

Waterbeheer is in het prioriteringskader opgenomen onder categorie 2 veiligheid. Onder waterbeheer wordt verstaan: alle maatregelen die nodig zijn om de waterveiligheid in Nederland te borgen; daarnaast valt ook de zuivering van (stedelijk) afvalwater onder waterbeheer.

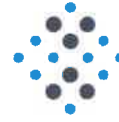
De subfuncties Derden belast met waterbeheer, Rijkswaterstaat en Waterschappen zijn opgenomen onder waterbeheer. De ACM geeft aan dat Waterschappen zijn aangewezen voor het beheer van watersystemen (voorkomen/beperken van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste) en de zuivering van stedelijk afvalwater dat via de openbare riolering naar een rioolwaterzuiveringsinstallatie gaat. Deze laatste taak kan worden uitbesteed aan derden.

Naar onze mening moet rioleringsbeheer worden aangemerkt als een keteneffect dat valt onder de functie 'Waterbeheer' en de subfunctie 'Derden belast met waterbeheer'. Onder waterbeheer valt de zuivering van stedelijk afvalwater. De zuiveringstaak, aldus het Ontwerpbesluit prioriteringsruimte transportverzoeken, is er erop gericht om al het stedelijk afvalwater dat via de openbare riolering naar een rioolzuiveringsinstallatie (zuiveringstechnisch werk) gaat te zuiveren. Om de rioolzuiveringsinstallatie te kunnen laten functioneren is het noodzakelijk dat stedelijk afvalwater via het openbare rioleringsstelsel wordt ingezameld en getransporteerd naar de rioolzuiveringsinstallatie. In zoverre is sprake van een keteneffect, dat in het Ontwerpbesluit prioriteringsruimte transportverzoeken is omschreven als: 'Als een bepaalde voorziening noodzakelijk is voor een functie die prioriteit heeft en dus onderdeel is van een keten, dan is die voorziening onderdeel van die functie, ook al wordt die door een derde uitgevoerd. Het gaat dan om een voorziening die in zodanig nauw verband staat met de in het prioriteringskader opgenomen functie dat deze zonder die functie niet kan functioneren.' De gemeenteraad is op grond van artikel 2.16 Omgevingswet verantwoordelijk voor het rioleringsstelsel in haar gemeente. De ACM wordt verzocht in het door haar te nemen besluit prioriteringsruimte transportverzoeken uitdrukkelijk vast te leggen dat de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater valt onder de functie 'Waterbeheer' en de subfunctie 'Derden belast met waterbeheer.'

Voor zover de ACM van oordeel is dat de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater via het rioleringsstelsel niet als keteneffect reeds valt onder de functie 'Waterbeheer' en de subfunctie 'Derden belast met waterbeheer', verzoeken wij de ACM onder de functie 'Waterbeheer' in aanvulling op de subfunctie 'Derden belast met waterbeheer' een subfunctie op te nemen voor 'het verzamelen en transporteren van stedelijk afvalwater'. Zoals in het Ontwerpbesluit prioriteringsruimte transportverzoeken is toegelicht, vormt vervuiling van grond- en oppervlaktewater door stedelijk afvalwater een groot risico voor de nationale veiligheid en kan leiden tot ontwrichting van de samenleving. Daarnaast zijn goed functionerende rioleringsstelsels van groot belang om wateroverlast bij hevige regenbuien te voorkomen dan wel de gevolgen daarvan te beperken. Deze taken van het rioleringsstelsel rechtvaardigen opname in de categorie 2 'Veiligheid', functie 'Waterbeheer' onder de subfunctie 'het verzamelen en transporteren van stedelijk afvalwater'.

Prioriteringskader

In het prioriteringskader geeft de ACM voorrang aan functies in de categorieën 1) congestieverzachtters, 2) veiligheid en 3) basisbehoeften. Een mogelijke 4^e categorie was die voor partijen die de milieu- en klimaatdoelstellingen van de Europese elektriciteitswetgeving bevorderen. De ACM geeft aan dat het haar nu niet lukt om deze categorie op zorgvuldige wijze vorm te geven. Voorafgaand aan de evaluatie van dit besluit zal zij onderzoeken of zij een categorie hiervoor duidelijk en scherp kan afbakenen, maar voor nu neemt de ACM dit type maatschappelijke functies niet mee in haar besluit.

De VA wil hiervoor graag meegeven dat de afvalsector per definitie een maatschappelijke functie heeft doordat zij het prettig wonen en continu ondernemen mogelijk maakt door de afvalstromen die daar ontstaan in te zamelen en te verwerken. Dit doet zij op een zo efficiënt mogelijke en milieuhygiënische wijze, door bij de verwerking van het afval zoveel mogelijk materialen en energie terug te winnen. Door de terugwinning van grondstoffen en energie (elektriciteit, warmte en (groen) gas) uit afval kunnen huishoudens en industrie verdere afhankelijkheid van fossiele bronnen reduceren. Op deze wijze wordt bijgedragen aan de milieu en klimaatdoelstellingen.

Kort samengevat hebben wij waardering voor de al gezette stappen om afvalstoffenbeheer op te nemen in het prioriteringskader, maar is deze ons inziens nog niet helemaal duidelijk en zeker nog niet volledig. Wij vragen u hetgeen wij in deze brief naar voren brengen mee te nemen in uw verdere overwegingen, daar waar nodig een en ander te verduidelijken (huishoudelijke stromen / rioleringsbeheer) en de inzameling van MKB-afval (KWD-afval) toe te voegen aan het kader, net als afvalverwerkingsopties zoals gft-compostering en -vergisting. Immers, inzameling van afval is zinloos als deze vervolgens niet goed verwerkt kan worden.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en geven graag een nadere toelichting op deze brief. Hiervoor kunt u contact opnemen met [REDACTED] of [REDACTED] van ons bureau.

Met vriendelijke groet, [REDACTED]

[REDACTED]